

Pomhaj Bóh!

Cíklo 34.
20. augusta.

Létnik 3.
1893.

Serbiske njedželiske lopjenka.

Wudawaju so kózdu slobotu w Ssmolerjez knihicjischczerni w Budyschinje a su tam dostacj sa schtwórtlétmu pschedplatu 40 np.

12. njedžela po swj. Trojizn.

Mat. 5, 48: „Tezo dla dyrbicze wy dokonjeni bycz, runje jako tez wasch Wótz w njebiesbach dokonjan je.“

Hijo w starym sakonju praji Bóh tón Knjes: wy dyrbicze swjetczi bycz, pschetož ja swym swjaty a Knjesowy japoschtoł, swjaty Petr, napomina kscheszijanow: Po tym, kiz je was powołal a sam swjaty je, budzce tez wy swjetczi w zlym waschim khodzenju, a swjaty japoschtoł Pawoł wupraji to same s druhimi słowami tak: khodzce sa Bohom jako lube dżeczi.

Dajce nam najprjedy na to kedžbowacj, kaf wulke a kaf wjele to je, schtož ſebi jow nasch Knjes wot naš žada. Člowieč ſo najradſcho s druhimi člowiekami pschiruna, wožebje s tymi, kotsiž ſu mjeñshi abo hórschi hacj wón; tak ſo pschiruna tamny farisejski s paduchami, mordarjemi, mandželstwołamarjemi a s złonikom; tak klyšchimy dženja hishcze ręcz: Tak sly tola njeſzym, kaf tón abo tamny, abo: Tak dobry kaf tón, swym ja tez hishcze. Ale hdz chzyli a zmeli ſo tez s najlepſchimi bjes člowiekami pschirunacj, tez s tym njebychmy ſo po prawej mérje roſbudzili; jeno potom je mera a wuprawa dožahaza, hdz stejmy ſa tym, ſo bychmy dokonjeni byli, kaf njebieski Wótczez. A woprascha-li ſo naš schtož ſa tym, schtož ſebi Khrystus wot naš žada, dha njeſmemy wotmolwicz: ſo bychmy mér džerželi w ſwojim domje, ſo bychmy sprawni byli pschi wilowanju a w naschim khodzenju, ſo bychmy wyschnosczi požluskni byli, ſo bychmy ſo k zyrlwi džerželi

jak po božni ſlužobniſy wjerſchneho — wſcho to ſebi Khrystus tez žada, ale wſcho to niz najprjedy a na poſledku; pschede wſhem a we wſhem ſebi žada, ſo dyrbimy dokonjeni bycz, kaf je nasch njebieski Wótczez dokonjan. — Alle pschi tym czujem tez, kaf krafne a stroſchtne to je, ſo tón Knjes ſebi telko wot naš žada. Pschetož dokelž je wón tón wermý wot Boha požlany ſbóžnik člowiſteho naroda, dha njeje móžno, ſo wón dawa njewužitnu kaſnju, kaſnju, kotrūž móžemy jeno pschesticz. Duž leži w tutej kaſni hromadze tez ſlubjenje, ſo budzemy junu k temu pschinieč, ſo ju woprawdze dopjelnimy; kaf ſo tez ta ſada po grichiskej ręczi prawje pscheložena tak ma: Wy budžecje dokonjeni, kaf wasch Wótczez w njebiesbach je dokonjan. A hdz ſo tole ſlubjenje w naschim ſemiskim žiwjenju dopjelni, dha je runje to, ſo wone jow hishcze njedopjelnjene wostanje, nam sawdawč ſascheho dokonjenja w pschichodnym ſwecze. Dokelž paž ſo w pschichodnym ſwecze nicžo njedopjelni, schtož njeje ſo jow ſapoczało, dha wostanje tola to ſlubjenje tez kaſnija ſa nasche powołanie a bědženie w naschim ſemiskim žiwjenju; a tón, kiz je nam tule kaſnju dał, budže nam tez pomhać, ſo bychmy ſo pschetož bōle k dopjelnjenju pschiblizili a njebudze njewjedžazemu ſapowjedžic ſwoje ſwětlo, ſlabemu ſwoju móz, bojaſnemu ſwoje dowěrjenje, spróznemu ſwoju ſzerepnoscž, s kotrejž wutraje hacj do kónza — pschetož, schtož tón Knjes s jenej ruku ſebi wot naš žada, to dawa wón po ſwojim ſmilnym poſnaczu nasheje njeſozym nam s druhej. — Kedžbijmy na poſledku hishcze na to wažne, schtož leži w Knjesowym ſłowje: runje jako wasch njebieski Wótczez dokonjan je. Ludžo

Bohu temu knjesej husto s mało pschemyslenjom „njebieski Wóz” rěkaju. Ale w Jezušowym erze maja tele ſłowa: wasch Wóz w njebieſach woſebnu móz. Wón s tym praji: Chyli wó we waschej njeprawdoſći a we waskim njeđonjanym býču wostacé, dha býſche wó njeboſkuſtne a njedostojne džeczi byli. Šlabe džeczo starschej pscheruscheſtej, khore džeczo wothladatej; cžim wjetſha ſtej ſlaboſcz a khoroscz džeczowa, cžim kwerneſcha budže jeju luboſcz. Alle njeboſkuſtne a njedostojne džeczo je jeju ſrudoba a někotrykuliſz nan je hido prajil: Radſcho morwe džeczo hac̄ njeſradzene. Duž njeſozemj ſo s tym ſpoloſic̄, ſo Bože džeczi rěkam, ſo Bóh Chrystuſha dla na naž jako na ſwoje džeczi hlaſa, ale my dyrbimy jako džeczi Bože na njeho podobne býč, dokonjane, kaž naſch Wóz w njebieſach dokonjaný je.

Moj luby Jeſuſho! ſejnū mje ſkeho
We wſchitkých wězach podobneho
Na tebje, luby ſbózniko!
Twój Duch mje roſkvwéz ſ prawej wěru,
So plody njeſu ſ poſnej měru,
Pſchińdž ſe mni twoje kraleſtwo.
Ach cžehn mje ſa ſbou,
So ja twój wostanu
Do wěcznoſcze.
O moj Jeſu!
Pomhaj ſ temu,
So ja twój wěczne wostanu. (245, 9.)

Hamjen.

Kranjene Ižicžki.

(Skoneženje.)

Jako běſche Ižicžki ſhował, woteńdže. Wón nikoho njeſuſla, žadny s tych domjazych tež jeho niz. Doſho njetrajeſche a woni ſo wrózichu. Šhyño běſche domoj ſhowane; wſchitko běſche hotowe, wuja powitac̄. Lízija bě na te Ižicžki zyle ſabyła, Kinnardowa pak niz. Hidze běſche to ſlēboro? Šlēboro běſche prjec̄. Woni wſchitzu phtachu. Kózdu ſchlicžku dele wſachu, blida a ſtoły tam a jow ſhuwachu, ſoja pſcherphatcu, do wſchich džerkow a rózkow hladachu, ſlēboro pak njenamakachu. Hidze běſche wostało? Nichto w domje pobyl njeby, kocžka je tola ſejrakla njebe. Š nowa phtachu. Wſchitko w zlej kheji ſwobrocžachu. Tola — ſhoto ſo ſta? Indiſti wuj ſaſtupi. Thidzen běchu wſchitko ſa njeho do porjada ſtajeli — a někto wón wſchitko taſke namaka. Wón dyrbiesche ſwoj khofej bjes ſlēbornych Ižicžkow piež. Kinnardowa khwile a mera njeſeſche na njeho poſluchačež; wón njeſkyschesche w domje nječo hac̄ ſkorženje a porokowanje a běſche wjeſeky, jako mójeſche dom, w kotrym ſo ſlēboro bje wſchego ſlēda ſhubi, wopuscheſic̄. Wón woteńdže. Ižicžki ſo njenamakachu. W zlym domje běſche luty njeſer. Šchtóz njebe Kinnardowa hac̄ dotal cžiniła, to někto cžinieſche, wona ſ druhim žonam džesche, jim wulku nusu wuſkoržic̄. Ta wěz ſo dale powiedaſche. Druhe žony pak chyžchu mudriſche býč hac̄ Kinnardowa a jej prajachu: „Ej, ſhoto druhi dyrbjal te Ižicžki měč hac̄ Lízija? Wona je je wſala.“ Kinnardowa domoj khwatasche a tej holzy porokowasche, ſo je paduch. Ta ſtejſche pſched njei wſcha naſtrožena, ſyly ſo jej ſ wocžow ſijachu. Wona ſebi ani na to pomylila njebe, ſo by ſebi něchtó na nju myſliz móhł. Wona plakasche, proſchesche, wobkručowasche ſwoju njewinu, wſcho podarmo; wona dže běſche te Ižicžki poſljenja w rukach měla, duž dyrbiesche wo nich wjedzec̄. Wboho holza ſ duchownemu khwatasche, jemu ſwoju nusu wuſkoržic̄ a jeho wo pomoz proſycz. W tamnej krajinje hishcze waschnje njebe, w tajkim podze hnydom na ſudniſtwo dobězec̄, ale ludžo býchu najeſredy poſa fararja pomoz phtali. Farar želniwje na ſejne powiedanje poſluchaſche, ju troſchtowasche a jej ſhubi, ſo chze ſ nim pſchinic̄ a w pſchitomnoſci dweju starscheju ſ woſhadu tu wěz domach pſcherphatcz. Tež Kinnardowa běſche ſ tym ſpolojom; pſchetož wona ſebi myſlesche, ſo ſo wěſče wupokaſa, ſo ma wona prawo.

Tón džen pſchińdže. Wſchitke kucžki hishcze junfróz pſcherphatcu, do wuhenja hladachu, wſchitke kſchežki wurumowachu, — podarmo — Ižicžki nihdze njebechu. Někto běſche Kinnardowa ſwojeſe wěz ſesta. Kaž ſo wjeſelesche, ſo njebeſche Líziju ſwojemu ſynej ſa žonu dała. Wokoło pſchipoldnja knjess farar ſ tymaj starschimoj ſ woſhadu pſchińdže a wſchitkých domjazych ſhromadži. Lízija woſpiet wobkruči, ſo je bjes winy a horze ſyly plakasche, Kinnardowa pak ſo na wbohu holzu wottorže a jej wumjetowasche,

ſo je wona te Ižicžki kradnylo. Na dobo něchtó wo durje klapaſche a proſcher Makkarthy hlowu nuts tykay. Kinnardowa na njeho ſawoła: „Won ſ tobu! Dženža tu nichto nječo pytač nima, kotrež wo mojim ſlēboru nječo njeſew.“ Proſcher pak tola ſaſtupi a praji: „Ja ſzym ſlēbaſt, taſke je waž njeſbože potriechilo a doſekž je ſo mi husto hido poradžilo, potojne wuhudac̄, ſznao tež tón króz paducha namakam.“ Kinnardowa jemu ſchilling (mały pjenjeſ) a cžopku polinku lubiesche, hidz ſo jemu to poſradži. Makkartha ſo wotsje ſazmja: „Nječo njeje lóže, hac̄ to!“ A hlaſ, wón wſchimny — ſa bibliju, w tej běſche potajny poſkład — a pſchistoj: „Ja jón tu nuts poſlojich w nadžiji, ſo jón tu najprjedy namakac̄.“

Sahanibjena Kinnardowa pſched njewinowatej Líziju ſtejſche. Někotrych Ižicžkow dla njebeſche ju jenož na cžesczi ſraniſka, ale tež na Boha a Bože ſłowo ſabyła. Khwili tam wſchitzu ſ měrom ſtejachu. Lízija najprjedy praji: „Macži, njeſeſche mi ſa ſlo, ſo ſzym waž hněwaſa a waž pſches ſwoju njebohlaſdiwoſcž do taſkeje cžehnoſcze pſchinjeſla; kwerneſcho chzu wam wot někto ſlužic̄.“ Jóhnei ſyly we wocžomaj ſtejachu, wón ſo nad tej sprawnej a kwerneſho holzu ſwjeſheli; taſk ſubu ju hishcze měl njebe, kaž tón džen. Někto ſo Kinnardowa tež dleje ſdjerzec̄ njeſeſche. Wona Líziju ſa ruku wſa a ju ſ ſwojeſe wutrobje ſcžeze a praji: „Lízija, ja ſzym njeprawje cžiniła, ale wſchitko budže ſaſo dobre; ja tebje dženža jako ſtroju džowku powitam. Tu, Jóhno, wſmi ſejnu ruku, Bóh žohnui waju!“ „Bóh žohnui waju!“ prajachu tež cži druſy a džechu wjeſheli domoj. — Šchtóz ſo Boha boji a nana a macžer cžesczi, temu ſo na poſledku derje póndže.

Njebieſha na ſemi.

(Skoneženje.)

Kaž pſchi twarjenju babelskeje wěje prěni króz myſl wo ſwětnym kraleſtwo, zyke cžlowiectwo i wſchitke jeho možy wopſchijazym a taſk cžlowiectwo wobſbožazym, wuſtupowasche, taſk tež mějachu wſchitke ſwětne kraleſtwo poſdžischo bjes wotpoſhlada abo ſo wotpoſhladom tu ſaložku myſl, pſches ſwětne wójny ſ ſwětnemu měrej dónęz, pſches ſjednoczenje wſchitkých ſudow pod jenym ſzeptarjom wſchitke jich možy ſ bohatemu roſwiwanju pſchinjeſcž a taſk, bjes teho ſo by Bóh prashany był, po něczim njebieſha na ſemi woprawdžite ſcžinic̄. S najmjeniſcha mějeſche Alexander Wulki Mazedonſki wěſče tu myſl; romski khězor Augustus ſo ſa teho kwalic̄ dasche, kotrež je prěni „ſkote cžaſh“, paradise, njebieſha na ſemi ſaſo pſchinjeſl; a hidz ſurowy Napoleon w ſwojich dženſkých knihach, kotrež je ſe ſwojeho třrona ſtorženj na wopſchijazenej kupje Helena napiſowaſ, wěroſcž rěči, běſche jeho wottykjeny tónz niz ſame ſpotojenje ſwojeſe cžesčelakominoſcze, ale tež ludý wobſbožaze ſjednoczenje wſchitkých narodow, pſches kotrež dyrbjachu ſo njebieſha na ſemi natwaric̄. Kaž ſwětne kraleſtwo, taſk ſo tež duchowne ſwětne kraleſtwo bamžowé w předawſkých cžaſach tu ſamu ſaložku myſl: Podežiſnjenje wſchitkých ſudow a ferschtow pod roſkaſowazu móz bamžowu, pſchestacze wſchitkých wójnow, pwoſchitkomny mer bjes ſudami, pwoſchitkowne ſbože, pwoſchitkowna ſprawnoſcž a pobožnoſcž bjes ſudami, njebieſha na ſemi. So ſo bamžowé wotpoſhlady na kſchecžianſke porjady ſaložuju, nječo njeſhemeni; duch je tón ſamy kaž w mazedonſkim, staroromiskim a Napoleoniskim kraleſtwo, mjenujzy tón, kotrež na to cžaſne hlaſa a chze pſcherkraſnic̄ cžlowiſku móz a wobſbožic̄ cžlowiekow pſchecžiwo Božemu ſłowu a porjadej.

Tu myſl wo ſwětnym kraleſtwo ſo wobſboženju cžlowiectwa je dženžiſcha ſozialdemokratia herbowaſa, jenicžy ſ tym roſdželom, ſo ſo po wotpoſhladach ſozialdemokratow ſjednoczenje ſudow pod jenym ſzeptarjom ſtacž njeſhribi, nječ by to kraleſtwo ſwětne abo duchowne bylo, ale ſo dyrbji ſo wjele bóle na to waschnje ſtacž, ſo dželacžerjo a niſzy wſchitkých krajow ſebi bjes ſhubu bratrowſku ruku poſkicža a hromadže ſkutkujo njebieſha na ſemi do ſkutka ſtaja. Sozialdemokratia dže po wuprajenju jeneho wodžerja žaneho knjeſtwa ani cžlowiſkeho ani bójskeho pſchipoſnac̄ nječha; taſk tež njeje pſchi wſchitkých předawſkých poſpytach, njebieſha na ſemi ſ cžlowiſkej možu a hidz by nusne bylo ſ krejpscheleczom natwaric̄, tón w tym ſo ſjewjazy babelski duch ſo ſdalowanja wot Boha a njeſhcezelſtha pſchecžiwo Bohu taſk ſjawnje wuſtupowal, haj, ſo ſ hordženjom poſkowal, kaž w ſozialdemokratiji. Někto wſchak dyrbji wona hido ſama pſhipoſnac̄, ſo budže, hidz móže ſo tež wot Boha teho knjesa wotwobrocži, tola wotwioſowanje wot cžlowiſkich wodžerjow a roſkaſowarjow cžim wjetſche a njeſhodniſche. Žadny kral abo khězor nježada a njenamaka wot ſwojich podda-

ných tajkeje schłovinskeje, njeromneje poßlußhnoſeže, kaž ju sozialdemokratiszy wodžerjo wot tych, kotsiž sa jich khorhoju du, žadaja a tež woprawdze namakaſa. Szyka budze dalsche wutworjenje tuteho hibanja, iſi ſo Bóh tym bjesbóžnym wotpohladam priedy ſe ſwojej móznej ruku njewobara, hiſhče jaſniſho pósnač dacz, ſo, cžim bóle te „hromady“ do předka ſtuſa a roſſudžazu móz vostanu, cžim wěčiſho je kónz, thranſtvo někotrych a na poſledku jeneho ſameho. Franzowska revoluzija bělche tež „hromady“ ſuda do hibanja pſchinjeſla, ſo bychu njebeſha na ſemi byle. Woni ludži na ſchaffot wjedzechu; revoluzijske wójska pſches mjeſu czahachu, ſo bychu wſchitke ludy pod heſtom ſwobodnoſeže, runoſeže a bratrowſtwa ſhromadzile. Ale bóry ſu knieſtvo tych „hromadow“ žalostne thranſtvo někotrych, a ſkócnje ſi hlubinu revoluzije jedyn wuſtupi, kotrež móže ſo jeſne džeczo e ſ dobový jeſny pſchewinjer mjenowac̄: Napoleon.

Jako wo tajkim, kotrež čhe w poſledním poſpyče ſi cžlowíſki možami bjes Boha a pſchecžiwo Bohu njebeſha na ſemi ſejnicž, cžitamý w ſwiatym piſmje wo kraleſtwje antikhrysta. To kraleſtvo je to poſlenje. Tón poſleni poſpyt wſchaf budze tón najwulkotniſchi, niz jenož hdyz hladamy na wědomnoſeže, wumjelſtvo, ſdželanouſeže, brónje, kotrež budža k rukam, ale tež hdyz hladamy na wuſpeč. Ludy budža pod jedyn ſzeptar ſjednoczenie, powschitkowny mér budze na ſwěcze, bratrowſtvo mjes wſchitkimi narodami budze wobſamknjene, bohastwo a ſbože budze wſchudžom (pſchir. Sjew. Jan. 18, 11—19). Wulkotne, ſpedžiwe, bójſke budze ſo w wſchelakich wězach dokonjecž (Sjew. Jan. 13, 4; 11—14); wot Boha w njebeſach ſo wotwobroča a cžlowiek budze ſo ſa Boha wudawac̄ (Sjew. Jan. 13, 8; 2 Theſ. 2, 4) a njebeſha budža na ſemi wot cžlowiskeje ruki ſcžinjene. Ale kaf dohlo? Doniž tón ſamý Bóh, kotrež je twarjenje babelſteje wěze ſahanibík, ſam nuts njeſchimnje a njebeſha wot cžlowiskeje ruki ſcžinjene njeroflama.

To ſo w zykej historiji Božeho kraleſtwa a ſwětnych kraleſtow ſjawnje poſkuſuje: wſchě poſpyth, po cžlowíſkim waschnju, ſi cžlowíſke možu, bjes Boha a pſchecžiwo Bohu cžlowieſtvo ſjednoczicž, wobſbožicž, jemu na ſemi njebeſha pſchihotowac̄, wot ſpocžatka ſkaſenje w ſebi njeſhu a cžim bliže k wothkñjenemu kónzei pſchindu, cžim ſrudniſho potom roſpanu. Kaf ſo ſi babelſkej wězu ſendže, je ſnata wěz. Tón, kij je w njebeſach, ſměje ſo jím, tón ſenjes hani jich. Wone je kaž ſwiate wuſměſchenje, hdyz biblijia powjeda: „Tón ſenjes ſtupi deſe, ſo by wohlađaļ to ſame město a tu wěz, kotrež běchu cžlowiske džeczi natwarile.“ Cžlowiske džeczi chzedža horje do njebeſha twaricž, ale Bóh dyrbi haſke ſi njebeſha deſe ſtupicž, ſo by něſhto w o jich wězi wohlađaļ. A ſchto běſche kónz? Město njebeſow ſjednoczenja a ſtowarſchenja: hela, ſwady, roſdželenja a roſpróſchenja. Schto ſu ſwětne kraleſtwa stareho a nowego cžaſa a duchowne ſwětne kraleſtwo bamžowe dozpile? Kéki krwě ſu pſchelate, wone ſu na krótki cžaſ ludy hromadže ſtloczile a nuſowale a ſu potom ſažo ſame roſpanyle; a wone njeſhu njebeſha pſchinjeſla, ale helske možu ſu wotwjasale a njeſcheczelſtvo bjes ludami hórsche ſcžinile, niz pak ludy mjes ſobu wurunale a wujednale. A kafke by nam ſozialdemokratija, hdyz by jej Bóh k knieſtwu pſchindu dał, „njebeſha na ſemi“ pſchindla, ſelko rěkow krwě a ſylſow bychu ſo pſcheliwaļ, kafke helske hlubiny bychu ſo wotewrike! — Bóh chzyk naš hnadnje pſched tím ſwarnowac̄! Tež to kraleſtvo antikhrysta budze ſo na frej a cžela natwaricž, pſches krejpscheleczje a morjenje ſo džeržecž a hdyz je khwili ſe ſelhařnoſežu po ſdacžu ſwětlu njebeſow na ſemju ſwěcžicž dało, tola w rěkach krwě ſažo ſandže (Sjew. Jan. 14, 20; 19, 17—21). Bóh ſo njeda ſa ſměch měcz ani ſo wotkazicž a hdyz je ſe ſwojeho wýſokeho thróna khwili ſcžinjenju ſwojich malých, ſo ſa wulkich mějazých njeſcheczelow na ſemju pſchihladowaļ, jich ſe ſwojim hněwom naſtroži a jich wotmýžlenju ſi dobový žalostny kónz pſchihotuje. Kaf móža mali, ſlabi hréſhni cžlowiekojo ſebi ſwěricž, njebeſha na ſemju ſtorhnyč řežecž pſchecžiwo Božej woli? Kaf móža ſebi hréſhnizy, kotsiž maja tak mało wot njebeſow a tak wjèle wot hele w utrobje, na to myſliež, njebeſha na ſemi natwaricž? Njedyhrbi kóždy poſpyt napſchecžiwe pſchinjeſciž? Može ſo ſchto nadžecž, ſo wón cžlowiekow utrobby pſches to lepſche ſcžini, ſo ſwoklowne wobſtejnouſeže pſheměni? ſsama ſwada wo wobſedženſtvo njeje na prením měſce, ſchtož cžlowiekow pſchecžiwo ſebi roſhorjuje. Hdyz by ſo tež privatne wobſedženſtvo (to ma kóždy ſwoje wobſedženſtvo) wotſtronilo a ſi tím tež kóžda ſwada wobſedženſtwa dla, ſo tola ſebičnoſež na někajkim druhim měſce cžim ſylniſha poſkuſe.

Hdy by cžlowiek wjazy njemóhli druhemu jeho pjenjeſy a ſubko ſawidzeč, ſawidži jemu roſom, dary, móz a rjanouſeže, wuſpeč w živjenju, ſacžiſhcež na druhich, ſubocež a nahladnoſež, kotrež wužije, ſwojbne ſbože a ſchtožkuliž je a roſkora ſo wot předka ſapocžnje.

Teho dla pſchi tým wostanje: Dyrbi li ſo njebeſha na ſemi natwaricž, dyrbi ſo najpriedy w cžlowiskej wutrobje hela pſchewinycž a njebeſha ſo poſtajicž. A k temu je Khrystuſ ſi njebeſha na ſemju pſchischoł, ſo by to njebeſke kraleſtvo najpriedy ſnitskownje w naſchich wutrobach ſaložil. To ſo ſtawa pſches ſwiatyh evangeliſton. ſsýmio kraleſtwa Božeho je Bože ſkolo, kotrež ſo w pokucze a wérje do wutrobby pſchivoſmje a potom ſwoju wutrobu wobročazu, pſchetworjazu móz w wutrobje ſjewi. S pokutneje wérje wutrobna ſubocež wuroſeže, kotrež ma žadanje, w pomhanju a wuhojenju, w zohnowanju a dobrém cžinjenju, w ſwjeſelenju a troſchtowanju druhich woſko ſebje telko njebeſkeho roſſchěricž, kaž ie mózno. Kóždy wérny, do Khrystuſa wérjozy a ſwoju wérnu w ſuboceži wopokaſowazý ſchecžijan je kruh „njebeſow na ſemi“; kóžda ſchecžijanſta ſwójba a woſada dyrbitej ſo jako tajkej wopokaſacž w pſchijecžu tych njebeſkých možow Jezom Khrysta, kotrež potom tež ſažo won ſwěcžicž dawatej. Cžim ſwěrníſhi ſmý w tajkej wérje a ſuboceži, cžim bóle budze ſo tež nad nami „ſcžerpliwoſež a wéra ſwiatyh“ ſjewicž, ſo budžemý ſi njebeſhami na ſemi, kotrež maný w Khrystuſu, w jeho ſklowie, w ſakramentomaj, w jeho zvřti, w ſhromadzilne tych ſwiatyh, netko ſpoſojom. Pſchi tým cžakamý w nadžiji na tón džen a tu hodžinu naſcheho ſenjeſa a Boha, hdyz budze wón ſwoju woſadu ſi poſlenjeje wulkeje nuſy, ſi poſlenjeje ſjewjenja hele na ſemi wumóz a w nowym Jeruſalemje ſbózne a wobſbožaze ſjednoczenje njebeſow a ſemje dokonjecž na wěcze: „Hlaj, heta Boža pola cžlowiekoſ, a wón budze pſchi nich bydlicž, a woni budža jeho lud; a Bóh ſam ſi nimi budze jich Bóh. A Bóh budze ſi jich wocžow wſchitke ſyly ſetřecž, a ſmíreč wjazy njebudze, ani ſrudoba ani wołanie ani bohoſcž wjazy njebudze; pſchetož prěnje je ſaſhlo“ (Sjew. Jan. 21, 3, 4). Potom budze dopjeljnene, ſchtož te ſkowa praja: Njebeſha na ſemi.

Roſhlađ w naſchim cžaſu.

Khežor je ſo do Barlina podaļ a tam wulſku naſymnu paradu nad garde-korpſom wotdžeržaļ. Tež khežorka je na konju pſchi tejkamej pſchitomna byla.

Wójwoda Ernst ſakſko-koburgſko-gothaſti je cžeklo ſchorit; jeho kónz ſo wocžakuje. Wón je jedyn ſi najſwěrníſhich ſaložerjow khežorſtwa.

Sakſki prynz Jan Turij je ſo ſi prynzeſu Mariu Isabellu würtembergſkej ſlubil.

Złowna wadženza bjes Ruskej a Němskej traje hiſhče pſchecž a ſchodusz němskej induſtriji a ruſkej ratařſtu jara wulzy. My njemóžemý ſwoje fabrikſke twory do Ruskeje ſawjeſcž a ruſzhy ratarjo njemóža ſwoje žito wotbycž.

Wopyt w wuſtawje ſa ſlepých — ſwědczenje ſa zohnowanje ſchecžijanstwa.

Kaf ſrudnje běſche w starym ſwěcze, w cžaſu do Khrystuſa, ſe ſlepymi! ſslepy pſchi pucžu ſedžo, wón běſche tón wobras, kotrež w Jezuſowym živjenju huſcžiſho widžimy. Dwózny njeſbožowny je tón, kotrež dyrbi w najwjetſchim njeſbožu wot ſmilnoſeže druhich ludži živý bycž. ſslepy narodženy mlodženz, wotkrymž Jan w ſwojim ſeženju na 9. ſtawie powjeda, je woſuſczeny niz jenož wot měſchnikow ſwojeho luda, kotrež ſi běſche woſebje ſmilnoſež wopokaſacž poruczenye, ale tež ſamo wot ſwojeju ſtarſcheju. Bjes židami běſche myſl, ſo je woſebite njeſbože pſchecž khežorſtwa Božej ſa někajki hréč a jich ſamoprawdoſež jim njeda ſi žanej pravzej ſuboſci pſchindu. Póhanjo ſo ſi ſyła wo wopuſtſczenych a ſhubjenych njeſtarachu, dokoļ ſmilnoſeže njeſnajachu.

Ale tón ſmilny ſamaritſki Jezuſ Khrystuſ ſmilili ſo tež nad tutym wobhimi. To wołanie: Jeſu, ty byno Davidowý, ſmil ſo nade mnú! njeſlinčeſte jenož do jeho wuſchow, ale tež nuts do jeho wutrobby. Wón cžinjeſte ſlepých widžožych, cželnje a duchowje. Wón jim wózko wotewri, ale tež wutrobu, ſo bychu ſi wérnu ſwětlo a troſcht a mér do wutrobby pſchisče.

Po nim je ſchecžijanstwo cžinilo. My ſaſtupimy do wuſtawje ſa ſlepých. Rjane, cžiste twarjenje naš wita. My džemý do ſchulſkeje jſtwy, w kotrež cžitaja. „Schto?“ ſo ty praschecž,

„moga klepi cítač?“ Węscze, ale niz s moczomaj, ale s porstami, s kotrymiz pschimaja sa pišmilami, kotrež su s wulkim pišmom do papery spražowanym císcieżane. Tak cíta klepy. Sso wé, to chze na wulknjene býež. S wopredka pomalu dže, kaž w schuli přenje lěto. Ale posdžischo cíi lepschi tak cítaja, kaž druh schulerjo w wyschschich rjadownjach. W drugiej schulskej stwje licza (rachnuja). Szlepoſcž njesadžewa, so njemohli s hłowu licziež; na wopak: woni su se swojim duchom, dokelž nutrnoscž psches swonkowne wězy njebudze wotwobroczena, cíim bôle pschi swojim liczenju.

Cíezko je jich pišacž na wucziež. Ale s wěstym instrumentom bo to tola poradži. Pišmo je kaž laczansky císciežane.

So klepi rad a rjenje spěwaja, je wschudžom snate. My kleyschachmy jich schtyrihlózny khérlusich tak rjany a jaſny spěvacž, kaž poređko žadyn. My mejachmy cíucze: iow je duch pschi spěwanju a teho dla běsche tak hnijaze na te rjane khérlusiche poſluchacž. Dwaj hólzaj něchtu na huſlach hrajeſtaj a holza jeju na klavérje pschewodžesche. W kapalky dorosczeny mlody muž na byrglach hrajeſtaj: „Zed'n twjerdy hród je naſch Bóh ſam.“ Nad nim widječ njebe, so bě klepy.

Potom ſatupichmy do džetarňow, hdjež konfirměrowani wuknichu a džekachu. S wjeticha běchu bo na korypleczenje ſložili. Schtož běchu nadžekali, běsche wſchitko jara dobre a rjane.

My s wustawa wotendžechmy s wjeſelym džakom pschecziwo temu, kotryž je tež wbohim klepym pomoznik, kotryž do cíemneje nozy klepoſcze ſačku ſvoja a trosčta ſwecziež dawa.

Vózli Boži.

S Morizom je džen a hórje a ja ſebi wjazy pomhacž njeven.“ Tak ſkonečni mloda žona dležschu rěč, w kotrež běsche ſwojej maczeli wo ſwojim njebožownym mandželstwie ſkoržila.

Słowęzka njeprajo běsche macz pschipoſluchała a jako běsche džowka doręčała, wona ſebi tež najprjedy ſhwili roſmýſli, ſhto by wotmolwi. Skonečne praji:

„Ty wěſh, Hana, ſo derje njeje bo ſrjedž mandželskej stupicž, abo bo do mandželskich naležnosćow měſhacž. To je hižo pschewjele, ſo by mi ty dženža do wſchego pohladacž dała. Ale — hdyz dyrbjesche ty powjedacž, je macz najblízſcha, kotrež móžesch bo dowericž. Tež ſezi mi twoja nusa potajna w mojej wutrobie, nictó wo njej njeſhoni, hacž Bóh tón ſknes.“

„Ale wěſh ty pomožy, macze? Móžesč mi radu dacž?“ mloda žona proschesche.

Macz wotmolwi: „Ja tebi ničjo radzicž njeſhoni, khiba to, ſhtož mohla ſebi ſama prajicž. Mandželskaj hromadze ſkulchatej, Bóh je jeju ſwiate ſlubjenje psched wěrowanskim woltarjom ſkulchał. Pyta-li jedyn ſ njeju ſwiaſt roſwiaſowacž, dyrbí druhí ſ cíim wjetſche luboſcžu, ſczerpliwoſcžu a podacžom ſwiaſt twjerdſho hromadze ſwiaſowacž. Najwažniſha wěz paſ je, ſuba Hana, ſo naſhe proſtow we wſchěch wězach w modlenju a žadanju ſ džakowanjom psched Bohom ſławne budža.“

„S džakowanjom?“ hněwne ſnapſhacžiwi.

„Hai, ſ džakowanjom“, wopjetowaſche macz wuraſnie, „njeje tebi Bóh to luboſne džeczatko wobradžil? Njeſhby jemu ſa to džak winoſta?“

Hana cíezzy ſdychowasche, ale jejnej wocži ſ horzej luboſcžu na rózjnym wobliczku džowecziežki, kotrež w kolebz̄y cíiſche ſpasche, wotpoczowaschej.

„Njeſabudž mi na modlenje, Hana“, macz napominasche, „to je najwažniſche; žana hora tak wýſkora njeje, ſo by ſo psches nju modlicž njeſhola a žadyn dol tak cíemny, ſo by jón modlitwa ſwětly a jaſny nječiniła. — Hdž budże wasche džecz o netko ſkonečnje ſchczene?“

„Ach“, ſawoła Hana, „to je to, cíehož dla bo najbóle rudžu. Moriz njeſha to džecz ſ zjyla ſchcziež dacž. Wón praji, ſo dyrbju jemu ſ tym ſe ſchije wostacž!“

„To je jara, jara ſrudne“, macz motmolwi, „ale ſ luboſcžu a ſczerpliwoſcžu to tola hiſhce ſkonjeſch.“

„Ach, ſa mojej luboſcžu bo wón ničjo wjazy njeprashia“, ſnapſhacžiwi wona.

„Bies dwela ma wón tebje hiſhce ſhubu“, praji macz, „jenož něchtu njerjada je na starej luboſcži narostko, ale ſpýtaj jón

s cíichim a zunim duchom wuplécž, potom ſpody ſažo ſtaru luboſcž wohladach“. Hana cíezzy ſdychujo mjeſczeſche.

Macz běsche stanyla a cíiſche woteńcž. Wona hiſhce ſunfróz napominasche: „Budž ſtroschtua! Pschi taſkim bědzenju masch najlepſchego pomoznika, jeno njeſabudž na modlenje a džakowanje!“

Tako macz po ſchodze dele ſtupasche, dyrbjesche ſama ſtonacž; ſajku cíezku mjeſcze ſola wboho Hana njeſcž, a ſajka njeveſta a ſlaba běsche wona hiſhce!

* * *

Mlody Moriz Sch., wuschikny, džekawý muž, běsche psched někotrymi ſtětami Hanu ſeſnał a bóřsy ſebi jejnu wutrobu dobył. Žiwy ſcheczijan wſchak wón njebeſche był, ale tež žadyn njeſhacžel evangelijs, pschi tym zjyle bjes poroka a duž bo njebeſche wjele pschecziwo njeſu prajicž mohlo, runjež Martinowa ſ wulkej staroſcžu ſwoju Hanu ſ domu da.

Moriz běsche bjes hubjenych towarjichow pschischoł a ſa jeho žonu pschiszechu cíezke čaſhy, w kotryž by njeſne bylo, ſo bo Bózeje ruki twjerdze džerjeſche. Město teho paſ Hana ſtejſche ſebi rady njeveſtido w ſwojej ſrudobje. Maczerna wutroba proschesche:

„Knejeze, ſmil ſo nad njej, ſo prawy prut a ſij namaka!“

Mloda žona ſedjeſche bjes tym w ſwojej jednorej, cíiſtej iſtwiczy a hlaſaſche ſrudna na ſwoje džecz. Wona cíiſche ſdychowasche: „Moje wbohe džecz, moje wbohe džecz!“ a hylsy ſapachu jej ſ wocžow a jena padze na to džeczatko, kotrež w ſpanju ležesche.

Mała Marka wotucziwschi wocžini ſwojej wulkej módrej wóczzy, hlaſaſche na macz a ſo ſmějkoſtajo malej ruceſhy jej na pschecziwo džerjeſche. Bruha troſtka ſweczieſche ſo do Hanineje ſranjeneje wutroby a wona to džeczatko ſ wutrobie ſkocziwschi praji: „Ty moje ſkonečne ſwětlo! Bohu budž džak, ſo tebje mam! Macz ma prawo, ſo dyrbjała wjele džakowniſha bycž, ſo tebje mam!“

Krótko po tym nan dō iſtwy ſtupi. Wón běsche ſroſczeny muž, kotryž ſebi na žanu staroſcž myſlo, khroble do ſwěta hlaſaſche.

„Schto, je moja móſhla hiſhce wotucžena?“ běsche jeho přenje ſlowo a wón pschistupi ſ kolebz̄y. To džeczatko ſwojej wocži ſ nanej poſběhny a ſmějkoſtajo a babotajo ſ ruceſkomaj džekach.

„Ei, ei, ſhto to hižo dokonjeſch!“ praji wón a to džecz na ruceſhy wſa. Wón ſ nim pō iſtwje wokolo ſkakasche, doniž ſo temu džeczju to njeveſtudi a wone cíinjeſche, kaž by ſlakacž chylo.

„Marka je ſprózna a chze ſpinkacž“, praji wón a połoži džeczatko do Haninych rukow. Wona je do ſózka połoži — a bóřsy wone w ſlódkim ſpanju ležesche.

„A ſak je ſo tebi ſchlo, Hana? ſsy zjyle popołdne ſama byla?“ praschesche ſo Moriz, jako wonaj hromadze wjecjerjeſchtaj.

Hana bojaſliwa wotmolwi: „Macz tu běsche; wona cíiſche wjedziecž, hdž budże Marka ſchczene; wona praji, ſo je wulki cíaz!“

Mužowe woblicžo ſo poſhmuri a hněwny wón praji: „To macz ničjo njeſtara, pschezo ſo wona do wſchego měſcha a pschezo mi ty ſažo te ſtare wězy powjedaſch. Ja ſyム tebi prajit, ſo ja wo tym ničjo wjedziecž nječam, njeſapocžni mi ſažo ſ tym!“

„Ach, ſa mojej luboſcžu ſhubu“, ſnapſhacžiwi Hana ſtyskniwie, „wono je tola naju starschiſka pschisluſchnoſcž, ju wulkiſciecž dacž!“

Duž Moriz ſ ruku na blido dyri a ſawoła: „Moje džecz njebudž hiſhce ſchczene a ſ tym je hotowe.“

„Moje džecz wona tola tež je!“ ſawoła Hana plakajo.

„Ty ſy ſ měrom“, wokasche Moriz, „abo —“, a hrožo poſběze ruki.

Marka běsche pschi tym woļanju wozucžila a wótsje plakasche. Leho dla ſo nan ſ nowa roſhněwa, runjež běsche ſam wina. Wón cíapku ſ hoſdža dele storže, durje ſapraſhnywſchi do ſorczy ſtětow, hdž budże ſo jemu bóřsy bjes wjeſelym towarjach ſyly hněw ſmyſlow ſhubi. Hana plakajo to džeczatko ſměrowa — a ſo ſama do ſpanja ſaplaka. O ſajka njebožowna ſo wona cíujesche!

(Poſtracžowanje.)